

TEXT DICTAMINAT EN PONÈNCIA (fins a 17 de febrer de 2006)

PROJECTE DE REFORMA DE L'ESTATUT D'AUTONOMIA DE CATALUNYA

Títol preliminar

Article 1. Catalunya (1)

Catalunya com a nacionalitat exerceix el seu autogovern constituïda en Comunitat Autònoma d'acord amb la Constitució i amb el present Estatut, que és la seva norma institucional bàsica.

Article 2. La Generalitat

1. La Generalitat és el sistema institucional en què s'organitza políticament l'autogovern de Catalunya.
2. La Generalitat està integrada pel Parlament, la Presidència de la Generalitat, el Govern i les altres institucions que estableix el capítol V del títol II.
3. Els municipis, les vegueries, les comarques i els altres ens locals que les lleis determinen també integren el sistema institucional de la Generalitat, com ens en els quals aquesta s'organitza territorialment, sense perjudici de la seva autonomia.
4. Els poders de la Generalitat emanen del poble de Catalunya i s'exerceixen d'acord amb el que s'estableix en el present Estatut i la Constitució.

Article 3. Marc polític

1. Les relacions de la Generalitat amb l'Estat es fonamenten en el principi de lleialtat institucional mútua i es regeixen pel principi general segons el qual la

Generalitat és Estat, pel principi d'autonomia, pel de bilateralitat i també pel de multilateralitat.

2. Catalunya té en l'Estat espanyol i en la Unió Europea el seu espai polític i geogràfic de referència i incorpora els valors, els principis i les obligacions que deriven del fet de formar part dels mateixos.

Article 4. Drets i principis rectors

1. Els poders públics de Catalunya han de promoure el ple exercici de les llibertats i els drets que reconeixen el present Estatut, la Constitució, la Unió Europea, la Declaració Universal de Drets Humans, el Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i els altres Tractats i Convenis internacionals subscrits per Espanya que reconeixen i garanteixen els drets i les llibertats fonamentals.

2. Els poders públics de Catalunya han de promoure les condicions perquè la llibertat i la igualtat dels individus i dels grups siguin reals i efectives; han de facilitar la participació de totes les persones en la vida política, econòmica, cultural i social, i han de reconèixer el dret dels pobles a conservar i desenvolupar la seva identitat.

3. Els poders públics de Catalunya han de promoure els valors de la llibertat, la democràcia, la igualtat, el pluralisme, la pau, la justícia, la solidaritat, la cohesió social, l'equitat de gènere i el desenvolupament sostenible.

Article 5. Els drets històrics

L'autogovern de Catalunya es fonamenta també en els drets històrics del poble català, les institucions seculares i la tradició jurídica catalana, que el present Estatut incorpora i actualitza a l'empara de l'article 2, la disposició transitòria segona i altres preceptes de la Constitució, dels quals deriva el reconeixement d'una

posició singular de la Generalitat en relació amb el dret civil, la llengua, la cultura, la projecció d'aquestes en l'àmbit educatiu, i el sistema institucional en el qual s'organitza la Generalitat.

Article 6. La llengua pròpia i les llengües oficials

1. La llengua pròpia de Catalunya és el català. Com a tal, el català és la llengua d'ús normal i preferent de les administracions públiques i dels mitjans de comunicació públics de Catalunya, i és també la llengua normalment utilitzada com vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament.

2. El català és la llengua oficial de Catalunya. També ho és el castellà, que és la llengua oficial de l'Estat espanyol. Totes les persones tenen dret a utilitzar les dues llengües oficials i els ciutadans de Catalunya el dret i el deure conèixer-les. Els poders públics de Catalunya han d'establir les mesures necessàries per a facilitar l'exercici d'aquests drets i el compliment d'aquest deure. D'acord amb l'article 32 del present Estatut no pot haver-hi discriminació per l'ús d'una o altra llengua.

3. La Generalitat i l'Estat han d'emprendre les accions necessàries per al reconeixement de l'oficialitat del català en la Unió Europea i per a la presència i la utilització del català en els organismes internacionals i en els tractats internacionals de contingut cultural o lingüístic.

4. La Generalitat ha de promoure la comunicació i la cooperació amb les altres comunitats i els altres territoris que comparteixen patrimoni lingüístic amb Catalunya. A aquests efectes, la Generalitat i l'Estat, segons procedeixi, poden subscriure convenis, tractats i altres mecanismes de col·laboració per a la promoció i la difusió exterior del català.

5. La llengua occitana, denominada aranès a l'Aran, és la llengua pròpia d'aquest territori i és oficial a Catalunya, d'acord amb el que estableix el present Estatut i les lleis de normalització lingüística.

Article 7. La condició política de catalans

1. Gaudeixen de la condició política de catalans o ciutadans de Catalunya els ciutadans espanyols que tenen veïnatge administratiu a Catalunya. Els seus drets polítics s'exerceixen d'acord amb el present Estatut i les lleis.

2. Gaudeixen, com a catalans, dels drets polítics definits en aquest Estatut els ciutadans espanyols residents a l'estranger que han tingut a Catalunya l'últim veïnatge administratiu, així com els seus descendents que mantenen aquesta ciutadania, si així ho sol·liciten, en la forma que determini la llei.

Article 8. Símbols nacionals (2)

1. Són símbols nacionals de Catalunya la bandera, la festa i l'himne

2. La bandera de Catalunya és la tradicional de quatre barres vermelles en fons groc i ha d'ésser present als edificis públics i en els actes oficials que tinguin lloc a Catalunya.

3. La festa de Catalunya és el Dia Onze de Setembre.

4. L'himne de Catalunya és Els segadors.

5. El Parlament ha de regular les distintes expressions del marc simbòlic de Catalunya i ha de fixar el seu ordre protocol·lari.

6. La protecció jurídica dels símbols de Catalunya és la que correspon als altres símbols de l'Estat.

Article 9. El territori

El territori de Catalunya és el que correspon als límits geogràfics i administratius de la Generalitat en el moment de l'entrada en vigor del present Estatut.

Article 10. La capital

La capital de Catalunya és la ciutat de Barcelona, que és la seu permanent del Parlament, de la Presidència de la Generalitat i del Govern, sense perjudici que el Parlament i el Govern puguin reunir-se en altres llocs de Catalunya d'acord amb el que estableixen, respectivament, el reglament del Parlament i la llei.

Article 11. Aran

1. El poble aranès exerceix l'autogovern mitjançant el present Estatut, el Conselh Generau de l'Aran i les altres institucions pròpies.

2. Els ciutadans de Catalunya i les seves institucions polítiques reconeixen a Aran com a realitat occitana dotada d'identitat cultural, històrica, geogràfica i lingüística, defensada pels aranesos al llarg dels segles. El present Estatut reconeix, empara i respecta aquesta singularitat i reconeix l'Aran com a entitat territorial singular dins de Catalunya, la qual és objecte d'una particular protecció mitjançant un règim jurídic especial.

Article 12. Els territoris amb vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya

La Generalitat ha de promoure la comunicació, l'intercanvi cultural i la cooperació amb les comunitats i els territoris, pertanyents o no a l'Estat espanyol, que tenen vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya. A aquests efectes, la Generalitat o l'Estat, segons procedeixi, poden subscriure convenis, tractats i altres

instruments de col·laboració en tots els àmbits, que poden incloure la creació d'organismes comuns.

Article 13. Les comunitats catalanes en l'exterior

La Generalitat, en els termes establerts per la llei, ha de fomentar els vincles socials, econòmics i culturals amb les comunitats catalanes en l'exterior i ha de prestar-los la assistència necessària. A aquesta fi, la Generalitat segons procedeixi, pot formalitzar acords de cooperació amb les institucions públiques i privades dels territoris i els països on es troben les comunitats catalanes en l'exterior i pot sol·licitar a l'Estat la subscripció de tractats i convenis internacionals sobre aquesta matèria.

Article 14. Eficàcia territorial de les normes

1. Les normes i disposicions de la Generalitat i el dret civil de Catalunya tenen eficàcia territorial, sense perjudici de les excepcions que puguin establir-se en cada matèria i de les situacions que hagin de regir-se per l'estatut personal o altres normes de extraterritorialitat.

2. Els estrangers que adquireixin la nacionalitat espanyola queden sotmesos al dret civil català mentre mantinguin el veïnatge administratiu a Catalunya, tret que manifestin la seva voluntat en contra.

Títol I. De drets, deures i principis rectors

Capítol I. Drets i deures en els àmbits civil i social

Article 15. Drets de les persones

1. Els ciutadans de Catalunya són titulars dels drets i els deures reconeguts per les normes a què fa referència l'article 4.1.

2. Totes les persones tenen dret a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, de maltractaments i de tota mena de discriminació, i tenen dret al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal.

3. Els drets que aquest Estatut reconeix als ciutadans de Catalunya es poden estendre a altres persones, en els termes que estableixen les lleis.

Article 16. Drets en l'àmbit de les famílies

Totes les persones tenen dret, d'acord amb els requisits establerts per la llei, a rebre prestacions socials i ajuts públics per a atendre les càrregues familiars.

Article 17. Drets dels menors

Els menors tenen dret a rebre l'atenció integral necessària per al desenvolupament de llur personalitat i llur benestar en el context familiar i social.

Article 18. Drets de les persones grans

Les persones grans tenen dret a viure amb dignitat, lliures d'explotació i de maltractaments, sense que puguin ésser discriminades a causa de l'edat.

Article 19. Drets de les dones

1. Totes les dones tenen dret al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal, i a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, maltractaments i de tota mena de discriminació.

2. Les dones tenen dret a participar en condicions d'igualtat d'oportunitats amb els homes en tots els àmbits públics i privats.

Article 20. Dret a morir amb dignitat

1. Totes les persones tenen dret a viure amb dignitat el procés de llur mort i a rebre un adequat tractament del dolor i cures pal·liatives integrals.

2. Totes les persones tenen dret a expressar llur voluntat d'una manera anticipada per tal de deixar constància de les instruccions sobre les intervencions i els tractaments mèdics que puguin rebre, que han d'ésser respectades en els termes que estableixen les lleis, especialment pel personal sanitari quan no estiguin en condicions d'expressar personalment llur voluntat.

Article 21. Drets i deures en l'àmbit de l'educació

1. Totes les persones tenen dret a una educació de qualitat i a accedir-hi en condicions d'igualtat. La Generalitat ha d'establir un model educatiu d'interès públic que garanteixi aquests drets.

2. Les mares i els pares tenen garantit, d'acord amb els principis establerts per l'article 37.4, el dret que els assisteix per tal que els seus fills i filles rebin la

formació religiosa i moral que vagi d'acord amb llurs conviccions a les escoles de titularitat pública, en les quals l'ensenyament és laic.

3. Els centres docents privats poden ésser sostinguts amb fons públics d'acord amb el que determinen les lleis, per tal de garantir els drets d'accés en condicions d'igualtat i a la qualitat de l'ensenyament.

Article 22. Drets i deures en l'àmbit cultural

1. Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat a la cultura i al desenvolupament de llurs capacitats creatives individuals i col·lectives.

2. Totes les persones tenen el deure de respectar i preservar el patrimoni cultural.

Article 23. Drets en l'àmbit de la salut

1. Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat i gratuïtat als serveis sanitaris de responsabilitat pública, en els termes que estableixen les lleis.

2. Els usuaris de la sanitat pública tenen dret al respecte de llurs preferències pel que fa a l'elecció de metge o metgessa i de centre sanitari, en els termes i les condicions que estableixen les lleis.

3. Totes les persones, amb relació als serveis sanitaris públics i privats, tenen dret a ésser informades sobre els serveis a què poden accedir i els requisits necessaris per a usar-los; sobre els tractaments mèdics i llurs riscos, abans que els siguin

aplicats; a donar el consentiment per a qualsevol intervenció; a accedir a la història clínica pròpia, i a la confidencialitat de les dades relatives a la salut pròpia, en els termes que estableixen les lleis.

Article 24. Drets en l'àmbit dels serveis socials

1. Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat a les prestacions de la xarxa de serveis socials de responsabilitat pública, a ésser informades sobre aquestes prestacions i a donar el consentiment per a qualsevol actuació que les afecti personalment, en els termes que estableixen les lleis.

2. Les persones amb necessitats especials, per a mantenir l'autonomia personal en les activitats de la vida diària, tenen dret a rebre l'atenció adequada a llur situació, d'acord amb les condicions que legalment s'estableixen.

3. Les persones o les famílies que es troben en situació de pobresa tenen dret a accedir a una renda garantida de ciutadania que els asseguri els mínims d'una vida digna, d'acord amb les condicions que legalment s'estableixen.

4. Les organitzacions del tercer sector social tenen dret a complir llurs funcions en els àmbits de la participació i la col·laboració socials.

Article 25. Drets en l'àmbit laboral

1. Els treballadors tenen dret a formar-se i promoure's professionalment i a accedir de manera gratuïta als serveis públics d'ocupació.

2. Les persones excloses del mercat de treball perquè no han pogut accedir-hi o reinserir-s'hi i que no disposen de mitjans de subsistència propis tenen dret a percebre prestacions i recursos no contributius de caràcter pal·liatiu, en els termes que estableixen les lleis.

3. Tots els treballadors tenen dret a acomplir les tasques laborals i professionals en condicions de garantia per a la salut, la seguretat i la dignitat de les persones.

4. Els treballadors, o llurs representants, tenen dret a la informació, la consulta i la participació en les empreses.

5. Les organitzacions sindicals i empresarials tenen dret a complir llurs funcions en els àmbits de la concertació social, la participació i la col·laboració social.

Article 26. Drets en l'àmbit de l'habitatge

Les persones que no disposen dels recursos suficients tenen dret a accedir a un habitatge digne, per a la qual cosa els poders públics han d'establir per llei un sistema de mesures que garanteixi aquest dret, amb les condicions que determinen les lleis.

Article 27. Drets i deures amb relació al medi ambient

1. Totes les persones tenen dret a viure en un medi equilibrat, sostenible i respectuós amb la salut, d'acord amb els estàndards i els nivells de protecció que determinen les lleis. També tenen dret a gaudir dels recursos naturals i del paisatge en condicions d'igualtat, i tenen el deure de fer-ne un ús responsable i

evitar-ne el malbaratament.

2. Totes les persones tenen dret a la protecció davant de les diferents formes de contaminació, d'acord amb els estàndards i els nivells que determinen les lleis. També tenen el deure de col·laborar en la conservació del patrimoni natural i en les actuacions que tendeixin a eliminar les diferents formes de contaminació, amb l'objectiu de mantenir-lo i conservar-lo per a les generacions futures.

3. Totes les persones tenen dret a accedir a la informació mediambiental de què disposen els poders públics. El dret d'informació només pot ésser limitat per motius d'ordre públic justificats, en els termes que estableixen les lleis.

Article 28. Drets dels consumidors i usuaris

1. Les persones, en llur condició de consumidors i usuaris de béns i de serveis, tenen dret a la protecció de llur salut i seguretat. També tenen dret a una informació veraç i entenedora sobre les característiques i els preus dels productes i dels serveis, a un règim de garanties dels productes adquirits i dels subministraments contractats i a la protecció de llurs interessos econòmics davant de conductes abusives, negligents o fraudulent.

2. Els consumidors i usuaris tenen dret a ésser informats i a participar, directament o per mitjà de llurs representants, pel que fa a les administracions públiques de Catalunya, en els termes que estableixen les lleis.

Capítol II. Drets en els àmbits polític i administratiu

Article 29. Dret de participació

1. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a participar en condicions d'igualtat en els afers públics de Catalunya, de manera directa o bé per mitjà de representants, en els supòsits i en els termes que estableixen aquest Estatut i les lleis.
2. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a elegir llurs representants en els òrgans polítics representatius i a presentar-s'hi com a candidats, d'acord amb les condicions i els requisits que estableixen les lleis.
3. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a promoure i a presentar iniciatives legislatives al Parlament, en els termes que estableixen aquest Estatut i les lleis.
4. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a participar, directament o per mitjà d'entitats associatives, en el procés d'elaboració de les lleis del Parlament, mitjançant els procediments que estableixi el Reglament del Parlament.
5. Totes les persones tenen dret a dirigir peticions i a plantejar queixes, en la forma i amb els efectes que estableixen les lleis, a les institucions i l'Administració de la Generalitat, i també als ens locals de Catalunya, relatives a matèries de les competències respectives. Les lleis han d'establir les condicions d'exercici i els efectes d'aquest dret i les obligacions de les institucions receptores.
6. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a promoure la convocatòria de consultes populars per la Generalitat i els ajuntaments, relatives a matèries de les competències respectives, en la forma i amb les condicions que les lleis

estableixen.

Article 30. Drets d'accés als serveis públics i a una bona Administració

1. Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat als serveis públics i als serveis econòmics d'interès general. Les administracions públiques han de fixar les condicions d'accés i els estàndards de qualitat d'aquests serveis, amb independència del règim de llur prestació.

2. Totes les persones tenen dret que els poders públics de Catalunya les tractin, en els afers que les afecten, d'una manera imparcial i objectiva, i que l'actuació dels poders públics sigui proporcionada a les finalitats que la justifiquen.

3. Les lleis han de regular les condicions d'exercici i les garanties dels drets a què fan referència els apartats 1 i 2 i han de determinar els casos en què les administracions públiques de Catalunya i els serveis públics que en depenen han d'adoptar una carta de drets dels usuaris i d'obligacions dels prestadors.

Article 31. Dret a la protecció de les dades personals

Totes les persones tenen dret a la protecció de les dades personals contingudes en els fitxers que són competència de la Generalitat i el dret a accedir-hi, examinar-les i obtenir-ne la correcció. Una autoritat independent, designada pel Parlament, ha de vetllar pel respecte d'aquests drets en els termes que estableixen les lleis.

Capítol III. Drets i deures lingüístics

Article 32. Drets i deures de coneixement i ús de les llengües

Tothom té dret a no ésser discriminat per raons lingüístiques. Els actes jurídics fets en qualsevol de les dues llengües oficials tenen, pel que fa a la llengua, plena validesa i eficàcia.

Article 33. Drets lingüístics davant les administracions públiques i les institucions estatals

1. Els ciutadans tenen el dret d'opció lingüística. En les relacions amb les institucions, les organitzacions i les administracions públiques a Catalunya, totes les persones tenen dret a utilitzar la llengua oficial que elegeixin. Aquest dret obliga les institucions, organitzacions i administracions públiques, inclosa l'Administració electoral a Catalunya, i les entitats privades que en depenen, en general, quan exerceixen funcions públiques.

2. Totes les persones, en les relacions amb l'Administració de justícia, el Ministeri Fiscal, el notariat i els registres públics, tenen dret a utilitzar la llengua oficial que elegeixin en totes les actuacions judicials, notariales i registrals, i a rebre tota la documentació oficial emesa a Catalunya en la llengua sol·licitada, sense que puguin patir indefensió ni dilacions indegudes a causa de la llengua emprada, ni se'ls pugui exigir cap mena de traducció.

3. Per a garantir el dret d'opció lingüística, els jutges i els magistrats, els fiscals, els notaris, els registradors de la propietat i mercantils, els encarregats del Registre Civil i el personal al servei de l'Administració de justícia, per a prestar llurs

serveis a Catalunya, han d'acreditar, en la forma que estableixen les lleis, que tenen un nivell de coneixement adequat i suficient de les llengües oficials, que els fa aptes per a complir les funcions pròpies de llur càrrec o de llur lloc de treball.

4. Per a garantir el dret d'opció lingüística, l'Administració de l'Estat situada a Catalunya ha d'acreditar que el personal al seu servei té un nivell de coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials, que el fa apte per a complir les funcions pròpies del seu lloc de treball.

5. Els ciutadans de Catalunya tenen el dret a relacionar-se per escrit en català amb els òrgans constitucionals i amb els òrgans jurisdiccionals d'àmbit estatal, d'acord amb el procediment establert per la legislació corresponent. Aquestes institucions han d'atendre i han de tramitar els escrits presentats en català que tindran, en tot cas, plena eficàcia jurídica.

Article 34. Drets lingüístics dels consumidors i usuaris

Totes les persones tenen dret a ésser ateses oralment i per escrit en la llengua oficial que elegeixin en llur condició d'usuaris o consumidors de béns, productes i serveis. Les entitats, les empreses i els establiments oberts al públic a Catalunya estan subjectes al deure de disponibilitat lingüística en els termes que estableixen les lleis.

Article 35. Drets lingüístics en l'àmbit de l'ensenyament

1. Totes les persones tenen dret a rebre l'ensenyament en català, d'acord amb el que estableix aquest Estatut. El català s'ha d'utilitzar normalment com a llengua vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament universitari i en el no universitari.

2. Els alumnes tenen dret a rebre l'ensenyament en català en l'ensenyament no universitari. També tenen el dret i el deure de conèixer amb suficiència oral i escrita el català i el castellà en finalitzar l'ensenyament obligatori, sigui quina sigui llur llengua habitual en incorporar-se a l'ensenyament. L'ensenyament del català i el castellà ha de tenir una presència adequada en els plans d'estudis.

3. Els alumnes tenen dret a no ésser separats en centres ni en grups classe diferents per raó de llur llengua habitual.

4. Els alumnes que s'incorporen més tard de l'edat corresponent al sistema escolar de Catalunya gaudeixen del dret a rebre un suport lingüístic especial si la manca de comprensió els dificulta seguir amb normalitat l'ensenyament.

5. El professorat i l'alumnat dels centres universitaris tenen dret a expressar-se, oralment i per escrit, en la llengua oficial que elegeixin.

Article 36. Drets amb relació a l'aranès

1. A l'Aran totes les persones tenen el dret de conèixer i utilitzar l'aranès i d'ésser ateses oralment i per escrit en aranès en llurs relacions amb les administracions públiques i amb les entitats públiques i privades que en depenen.

2. Els ciutadans de l'Aran tenen el dret d'utilitzar l'aranès en llurs relacions amb la Generalitat.

3. S'han de determinar per llei els altres drets i deures lingüístics amb relació a l'aranès.

Capítol IV. Garanties dels drets estatutaris

Article 37. Disposicions generals

1. Els drets que reconeixen els capítols I, II i III vinculen tots els poders públics de Catalunya i, d'acord amb la naturalesa de cada dret, els particulars. Les disposicions que dictin els poders públics de Catalunya han de respectar aquests drets i s'han d'interpretar i aplicar en el sentit més favorable per a llur plena efectivitat. Els drets reconeguts en els articles 32 i 33 vinculen també l'Administració General de l'Estat a Catalunya.

2. El Parlament ha d'aprovar per llei la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya. Les disposicions d'aquest article relatives als drets que reconeixen els capítols I, II i III d'aquest títol s'apliquen també als drets reconeguts per la dita Carta.

3. La regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets reconeguts pels capítols I, II i III d'aquest títol s'han de fer per llei del Parlament.

4. Els drets i principis del present títol no suposaran una alteració del règim de distribució de competències, ni la creació de nous títols competencials o la modificació dels que ja existeixen. Cap de les disposicions d'aquest títol no pot ésser desplegada, aplicada o interpretada de manera que redueixi o limiti els drets fonamentals que reconeixen la Constitució i els tractats i els convenis internacionals ratificats per Espanya.

Article 38. Tutela

1. El Consell de Garanties Estatutàries tutela els drets que reconeixen els capítols I, II i III d'aquest títol i la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya, d'acord amb el que estableix l'article 76.2.b i c.

2. Els actes que vulneren els drets reconeguts pels capítols I, II i III d'aquest títol i per la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya són objecte de recurs directament davant una sala de garanties estatutàries del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya d'acord amb els procediments que estableixen les lleis.

Capítol V. Principis rectors

Article 39. Disposicions generals

1. Els poders públics de Catalunya han d'orientar les polítiques públiques d'acord amb els principis rectors que estableixen la Constitució i aquest Estatut. En l'exercici de llurs competències, els poders públics de Catalunya han de promoure i adoptar les mesures necessàries per a garantir-ne l'eficàcia plena.

2. El reconeixement, el respecte i la protecció dels principis rectors informa la legislació positiva, la pràctica judicial i l'actuació dels poders públics.

3. Els principis rectors són exigibles davant la jurisdicció, d'acord amb el que determinen les lleis i les altres disposicions que els despleguen.

Article 40. Protecció de les persones i de les famílies

1. Els poders públics de Catalunya han de tenir com a objectiu la millora de la qualitat de vida de totes les persones.

2. Els poders públics de Catalunya han de garantir la protecció jurídica, econòmica i social de les diverses modalitats de família previstes a les lleis, com a estructura bàsica i factor de cohesió social i com a primer nucli de convivència de les persones. Així mateix, han de promoure les mesures econòmiques i normatives de suport a les famílies dirigides a garantir la conciliació de la vida laboral i familiar i a tenir descendència, amb una atenció especial a les famílies nombroses.

3. Els poders públics de Catalunya han de garantir la protecció dels infants, especialment contra tota forma d'explotació, d'abandonament, de maltractament o crueltat i de la pobresa i els seus efectes. En totes les actuacions portades a terme pels poders públics o per institucions privades l'interès superior de l'infant ha d'ésser prioritari.

4. Els poders públics han de promoure polítiques públiques que afavoreixin l'emancipació dels joves, facilitant-los l'accés al món laboral i a l'habitatge per tal que puguin desenvolupar llur propi projecte de vida i participar en igualtat de drets i deures en la vida social i cultural.

5. Els poders públics de Catalunya han de garantir la protecció jurídica de les persones amb discapacitats i han de promoure'n la integració social, econòmica i laboral. També han d'adoptar les mesures necessàries per a suplir o complementar el suport de llur entorn familiar directe.

6. Els poders públics de Catalunya han de garantir la protecció de les persones grans perquè puguin portar una vida digna i independent i participar en la vida social i cultural. També han de procurar la plena integració de les persones grans en la societat per mitjà de polítiques públiques basades en el principi de solidaritat intergeneracional.

7. Els poders públics de Catalunya han de promoure la igualtat de les diferents unions estables de parella tenint en compte les seves característiques amb independència de l'orientació sexual de llurs membres. La llei ha de regular aquestes unions i altres formes de convivència i llurs efectes.

8. Els poders públics de Catalunya han de promoure la igualtat de totes les persones amb independència de l'origen, la nacionalitat, el sexe, la raça, la religió, la condició social o l'orientació sexual, i també han de promoure l'eradicació del racisme, de l'antisemitisme, de la xenofòbia, de l'homofòbia i de qualsevol altra expressió que atempti contra la igualtat i la dignitat de les persones.

Article 41. Perspectiva de gènere

1. Els poders públics han de garantir el compliment del principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes en l'accés a l'ocupació, la formació, la promoció professional, les condicions de treball, inclosa la retribució, i en totes les altres situacions, i també han de garantir que les dones no siguin discriminades a causa d'embaràs o de maternitat.

2. Els poders públics han de garantir la transversalitat en la incorporació de la perspectiva de gènere i de les dones en totes les polítiques públiques per a aconseguir la igualtat real i efectiva i la paritat entre dones i homes.

3. Les polítiques públiques han de garantir l'abordatge integral de totes les formes de violència contra les dones, i dels actes de caràcter sexista i discriminatori; han de fomentar el reconeixement del paper de les dones en els àmbits cultural, històric, social i econòmic, i han de promoure la participació dels grups i les associacions de dones en l'elaboració i l'avaluació d'aquestes polítiques.

4. Els poders públics han de reconèixer i tenir en compte el valor econòmic del treball de cura i atenció en l'àmbit domèstic i familiar en la fixació de llurs polítiques econòmiques i socials.

5. Els poders públics, en l'àmbit de les seves competències i en els supòsits previstos en la llei, han de vetllar perquè la lliure decisió de la dona sigui determinant en tots els casos pel que fa a les qüestions que poden afectar-ne la dignitat, la integritat i el benestar físic i mental, en particular pel que fa al propi cos i a la seva salut reproductiva i sexual.

Article 42. Cohesió i benestar socials

1. Els poders públics de Catalunya han de promoure polítiques públiques que fomentin la cohesió social i que garanteixin un sistema de serveis socials, de titularitat pública i concertada, adequat als indicadors econòmics i socials de Catalunya.

2. Els poders públics de Catalunya han de vetllar per la plena integració social, econòmica i laboral de les persones i dels col·lectius més necessitats de protecció, especialment dels que es troben en situació de pobresa i de risc d'exclusió social.

3. Els poders públics han de vetllar per la dignitat, la seguretat i la protecció integral de les persones, especialment de les més vulnerables.

4. Els poders públics han de garantir la qualitat del servei i la gratuïtat de l'assistència sanitària pública en els termes que estableix la llei.

5. Els poders públics han de promoure polítiques preventives i comunitàries i han de garantir la qualitat del servei i la gratuïtat dels serveis socials que les lleis determinen com a bàsics.

6. Els poders públics de Catalunya han d'emprendre les accions necessàries per a establir un règim d'acollida de les persones immigrades i han de promoure les polítiques que garanteixin el reconeixement i l'efectivitat dels drets i deures de les persones immigrades, la igualtat d'oportunitats, les prestacions i els ajuts que en permetin la plena acomodació social i econòmica i la participació en els afers públics.

7. Els poders públics de Catalunya han de vetllar per la convivència social, cultural i religiosa entre totes les persones a Catalunya i pel respecte a la diversitat de creences i conviccions ètiques i filosòfiques de les persones, i han de fomentar les relacions interculturals per mitjà de l'impuls i la creació d'àmbits de coneixement recíproc, diàleg i mediació. També han de garantir el reconeixement de la cultura del poble gitano com a salvaguarda de la realitat històrica d'aquest poble.

Article 43. Foment de la participació

1. Els poders públics de Catalunya han de promoure la participació social en l'elaboració, la prestació i l'avaluació de les polítiques públiques, i també la

participació individual i associativa en els àmbits cívic, social, cultural, econòmic i polític, amb ple respecte als principis de pluralisme, lliure iniciativa i autonomia.

2. Els poders públics han de facilitar la participació i la representació ciutadanes i polítiques, amb una atenció especial a les zones menys poblades del territori.

3. Els poders públics han de procurar que les campanyes institucionals que s'organitzin en ocasió dels processos electorals tinguin com a finalitat la de promoure la participació ciutadana i que els electors rebin dels mitjans de comunicació una informació veraç, objectiva, neutral i respectuosa del pluralisme polític sobre les candidatures que concorren en els processos electorals.

Article 44. Educació, recerca i cultura

1. Els poders públics de Catalunya han de garantir la qualitat del sistema d'ensenyament i han d'impulsar una formació humana, científica i tècnica de l'alumnat basada en els valors socials d'igualtat, solidaritat, llibertat, pluralisme, responsabilitat cívica i els altres que fonamenten la convivència democràtica.

2. Els poders públics han de promoure el coneixement suficient d'una tercera llengua en finalitzar l'ensenyament obligatori.

3. Els poders públics de Catalunya han de promoure i han d'impulsar la implicació i la participació de la família en l'educació dels fills, en el marc de la comunitat educativa, i han de facilitar i promoure l'accés a les activitats d'educació en el lleure.

4. Els poders públics de Catalunya han de fomentar la investigació i la recerca científica de qualitat, la creativitat artística i la conservació i la difusió del patrimoni cultural de Catalunya.

5. Els poders públics de Catalunya han d'emprendre les accions necessàries per a facilitar a totes les persones l'accés a la cultura, als béns i als serveis culturals i al patrimoni cultural, arqueològic, històric, industrial i artístic de Catalunya.

Article 45. Àmbit socioeconòmic

1. Els poders públics de Catalunya han d'adoptar les mesures necessàries per a promoure el progrés econòmic i el progrés social de Catalunya i dels seus ciutadans, basats en els principis de la solidaritat, la cohesió, el desenvolupament sostenible i la igualtat d'oportunitats.

2. Els poders públics de Catalunya han de promoure una distribució de la renda personal i territorial més equitativa en el marc d'un sistema català de benestar.

3. Els poders públics de Catalunya han d'adoptar les mesures necessàries per a garantir els drets laborals i sindicals dels treballadors, han d'impulsar i han de promoure'n la participació en les empreses i les polítiques d'ocupació plena, de foment de l'estabilitat laboral, de formació de les persones treballadores, de prevenció de riscos laborals, de seguretat i d'higiene en el treball, de creació d'unes condicions dignes al lloc de treball, de no-discriminació per raó de gènere i de garantia del descans necessari i de les vacances retribuïdes.

4. La Generalitat ha de promoure la creació d'un espai català de relacions laborals establert en funció de la realitat productiva i empresarial específica de Catalunya i

dels seus agents socials, en el qual han d'estar representades les organitzacions sindicals i empresarials i l'Administració de la Generalitat. En aquest marc, els poders públics han de fomentar una pràctica pròpia de diàleg social, de concertació, de negociació col·lectiva, de resolució extrajudicial de conflictes laborals i de participació en el desenvolupament i la millora de l'entramat productiu.

5. La Generalitat ha d'afavorir el desenvolupament de l'activitat empresarial i l'esperit emprenedor tenint en compte la responsabilitat social de l'empresa, la lliure iniciativa i les condicions de competència, i ha de protegir especialment l'economia productiva, l'activitat dels emprenedors autònoms i la de les empreses petites i mitjanes. La Generalitat ha de fomentar l'acció de les cooperatives i les societats laborals i ha d'estimular les iniciatives de l'economia social.

6. Les organitzacions sindicals i empresarials han de participar en la definició de les polítiques públiques que les afectin. La Generalitat ha de promoure la mediació i l'arbitratge per a la resolució de conflictes d'interessos entre els diversos agents socials.

7. Les organitzacions professionals i les corporacions de dret públic representatives d'interessos econòmics i professionals i les entitats associatives del tercer sector han d'ésser consultades en la definició de les polítiques públiques que les afectin.

8. La Generalitat, en consideració a les funcions social, cultural i de promoció econòmica que compleixen les caixes d'estalvis, ha de protegir l'autonomia institucional i ha de promoure la contribució social d'aquestes entitats a les estratègies econòmiques i socials dels diversos territoris de Catalunya.

Article 46. Medi ambient, desenvolupament sostenible i equilibri territorial

1. Els poders públics de Catalunya han de vetllar per la protecció del medi ambient per mitjà de l'adopció de polítiques públiques basades en el desenvolupament sostenible i la solidaritat col·lectiva i intergeneracional.

2. Les polítiques mediambientals s'han de dirigir especialment a la reducció de les diferents formes de contaminació, la fixació d'estàndards i de nivells mínims de protecció, l'articulació de mesures correctives de l'impacte ambiental, la utilització racional dels recursos naturals, la prevenció i el control de l'erosió i de les activitats que alteren el règim atmosfèric i climàtic, i el respecte als principis de preservació del medi, conservació dels recursos naturals, responsabilitat, fiscalitat ecològica i reciclatge i reutilització dels béns i els productes.

3. Els poders públics de Catalunya han de fer efectives les condicions per a la preservació de la natura i la biodiversitat, han de promoure la integració d'objectius ambientals a les polítiques sectorials i han d'establir les condicions que permetin a totes les persones el gaudi del patrimoni natural i paisatgístic.

4. Els poders públics de Catalunya han de vetllar per la cohesió econòmica i territorial aplicant polítiques que assegurin un tractament especial de les zones de muntanya, la protecció del paisatge, la defensa del litoral, el foment de les activitats agràries, ramaderes i silvícoles i una distribució equilibrada al territori dels diferents sectors productius, els serveis d'interès general i les xarxes de comunicació.

5. Els poders públics de Catalunya han de facilitar als ciutadans la informació mediambiental i han de fomentar l'educació en els valors de la preservació i de la millora del medi ambient com a patrimoni comú.

Article 47. Habitatge

Els poders públics de Catalunya han de facilitar l'accés a l'habitatge mitjançant la generació de sòl i la promoció d'habitatge públic i d'habitatge protegit, amb una atenció especial pels joves i els col·lectius més necessitats.

Article 48. Mobilitat i seguretat viària

1. Els poders públics de Catalunya han de promoure polítiques de transport i de comunicació, basades en criteris de sostenibilitat, que fomentin la utilització del transport públic i la millora de la mobilitat i garanteixin l'accessibilitat per a les persones amb mobilitat reduïda.

2. Els poders públics de Catalunya han d'impulsar, d'una manera prioritària, les mesures destinades a l'increment de la seguretat viària i la disminució dels accidents de trànsit, amb una incidència especial en la prevenció, l'educació viària i l'atenció a les víctimes.

Article 49. Protecció dels consumidors i usuaris

1. Els poders públics de Catalunya han de garantir la protecció de la salut, la seguretat i la defensa dels drets i els interessos legítims dels consumidors i usuaris.

2. Els poders públics de Catalunya han de garantir l'existència d'instruments de mediació i arbitratge en matèria de consum, n'han de promoure el coneixement i la

utilització i han de donar suport a les organitzacions de consumidors i usuaris.

Article 50. Foment i difusió del català

1. Els poders públics de Catalunya han de protegir el català en tots els àmbits i sectors i n'han de fomentar l'ús, la difusió i el coneixement. Aquests principis també s'han d'aplicar respecte a l'aranès.

2. El Govern, les universitats i les institucions d'ensenyament superior, en l'àmbit de les competències respectives, han d'adoptar les mesures pertinents per a garantir l'ús del català en tots els àmbits de les activitats docents, no docents i de recerca.

3. Les polítiques de foment del català s'han d'estendre al conjunt de l'Estat, a la Unió Europea i a la resta del món.

4. Els poders públics de Catalunya han de promoure que les dades que figurin en l'etiquetatge, en l'embalatge i en les instruccions d'ús dels productes distribuïts a Catalunya constin també en català.

5. La Generalitat, l'Administració local i les altres corporacions públiques de Catalunya, les institucions i les empreses que en depenen i els concessionaris de llurs serveis han d'emprar el català en llurs actuacions internes i en la relació entre ells. També l'han d'emprar en les comunicacions i les notificacions dirigides a persones físiques o jurídiques residents a Catalunya, sens perjudici del dret dels ciutadans a rebre-les en castellà si ho demanen.

6. Els poders públics han de garantir l'ús del llenguatge de signes català i les condicions que permetin d'assolir la igualtat de les persones amb sordesa que optin per aquesta llengua, que ha d'ésser objecte d'ensenyament, protecció i respecte.

7. L'Estat, d'acord amb el que disposa la Constitució, ha de donar suport a l'aplicació dels principis que estableix aquest article. S'han d'establir els instruments de coordinació i, si escau, d'actuació conjunta perquè siguin més efectius.

Article 51. Cooperació al foment de la pau i cooperació al desenvolupament

1. La Generalitat ha de promoure la cultura de la pau i accions de foment de la pau al món.

2. La Generalitat ha de promoure accions i polítiques de cooperació al desenvolupament dels pobles i ha d'establir programes d'ajut humanitari d'emergència.

Article 52. Mitjans de comunicació social

1. Correspon als poders públics de promoure les condicions per a garantir el dret a la informació i a rebre dels mitjans de comunicació una informació veraç i uns continguts que respectin la dignitat de les persones i el pluralisme polític, social, cultural i religiós. En el cas dels mitjans de comunicació de titularitat pública la informació també ha d'ésser neutral.

2. Els poders públics han de promoure les condicions per a garantir l'accés sense discriminacions als serveis audiovisuals en l'àmbit de Catalunya.

Article 53. Accés a les tecnologies de la informació i de la comunicació

1. Els poders públics de Catalunya han de facilitar el coneixement de la societat de la informació i han d'impulsar l'accés a la comunicació i a les tecnologies de la informació, en condicions d'igualtat, en tots els àmbits de la vida social, inclòs el laboral; han de fomentar que aquestes tecnologies es posin al servei de les persones i no afectin negativament llurs drets, i han de garantir la prestació de serveis per mitjà de les dites tecnologies, d'acord amb els principis d'universalitat, continuïtat i actualització.

2. La Generalitat ha de promoure la formació, la recerca i la innovació tecnològiques perquè les oportunitats de progrés que ofereix la societat del coneixement i de la informació contribueixin a la millora del benestar i la cohesió socials.

Article 54. Memòria històrica

1. La Generalitat i els altres poders públics de Catalunya han de vetllar pel coneixement i el manteniment de la memòria històrica de Catalunya com a patrimoni col·lectiu que testimonia la resistència i la lluita pels drets i les llibertats democràtiques. Amb aquesta finalitat, han d'adoptar les iniciatives institucionals necessàries per al reconeixement i la rehabilitació de tots els ciutadans que han patit persecució com a conseqüència de la defensa de la democràcia i l'autogovern de Catalunya.

2. La Generalitat ha de vetllar perquè la memòria històrica es converteixi en símbol permanent de tolerància, de dignitat dels valors democràtics, de rebuig dels totalitarismes i de reconeixement de totes les persones que han patit persecució a causa de llurs opcions personals, ideològiques o de consciència.

Títol II. De les Institucions

Capítol I. El Parlament

Article 55. Disposicions generals

1. El Parlament representa al poble de Catalunya.
2. El Parlament exerceix la potestat legislativa, aprova els pressupostos de la Generalitat i controla i impulsa l'acció política i de govern. És la seu on s'expressa preferentment el pluralisme i es fa públic el debat polític.
3. El Parlament és inviolable.

Article 56. Composició i règim electoral

1. El Parlament es compon d'un mínim de cent diputats i un màxim de cent cinquanta, elegits per a un termini de quatre anys mitjançant sufragi universal, lliure, igual, directe i secret, d'acord amb el present Estatut i la legislació electoral.
2. El sistema electoral és de representació proporcional i ha d'assegurar la representació adequada de totes les zones del territori de Catalunya. L'Administració electoral és independent i garanteix la transparència i l'objectivitat del procés electoral. El règim electoral és regulat per una llei del Parlament aprovada en una votació final sobre el conjunt del text per majoria de dues terceres parts dels diputats.

3. Són electors i elegibles els ciutadans de Catalunya que estan en ple ús dels seus drets civils i polítics, d'acord amb la legislació electoral. La llei electoral de Catalunya ha d'establir criteris de paritat entre dones i homes per a l'elaboració de les llistes electorals.

4. El president o presidenta de la Generalitat, quinze dies abans del finiment de la legislatura, ha de convocar les eleccions, que han de tenir lloc entre quaranta i seixanta dies després de la convocatòria.

Article 57. Estatut dels diputats

1. Els membres del Parlament són inviolables pels vots i les opinions que emetin en l'exercici del seu càrrec. Durant el seu mandat tindran immunitat als efectes concrets de no poder ser detinguts, llevat del cas de flagrant delictes.

2. En les causes contra els diputats, és competent el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. Fora del territori de Catalunya, la responsabilitat penal ha de ser exigible en els mateixos termes davant la Sala penal del Tribunal Suprem.

3. Els diputats no estan sotmesos a mandat imperatiu.

Article 58. Autonomia parlamentària

1. El Parlament gaudeix d'autonomia organitzativa, financera, administrativa i disciplinària.

2. El Parlament elabora i aprova el seu reglament, el seu pressupost i fixa l'estatut del personal que d'ell depèn.

3. L'aprovació i la reforma del Reglament del Parlament corresponen al Ple del Parlament i requereixen el vot favorable de la majoria absoluta dels diputats en una votació final sobre el conjunt del text.

Article 59. Organització i funcionament

1. El Parlament té un president o presidenta i una mesa triats pel ple. El Reglament del Parlament regula la seva elecció i funcions.

2. El Reglament del Parlament regula els drets i els deures dels diputats, els requisits per a la formació de grups parlamentaris, la intervenció d'aquests en l'exercici de les funcions parlamentàries i les atribucions de la Junta de Portaveus.

3. El Parlament funciona en ple i en comissions. Els grups parlamentaris participen en totes les comissions en proporció als seus membres.

4. El Parlament té la Diputació Permanent presidida pel president o presidenta del Parlament i integrada pel nombre de diputats que el Reglament del Parlament determini, en proporció a la representació de cada grup parlamentari. La Diputació Permanent vetlla pels poders del Parlament quan aquest no està reunit en els períodes entre sessions, quan ha expirat el mandat parlamentari i quan el Parlament ha estat dissolt. En cas de finiment de la legislatura o de dissolució del Parlament, el mandat dels diputats que integren la Diputació Permanent es prorroga fins a la constitució del nou Parlament.

5. Els càrrecs públics i el personal al servei de les administracions públiques de Catalunya tenen l'obligació de comparèixer a requeriment del Parlament.

6. El Parlament pot crear comissions d'investigació sobre qualsevol assumpte de rellevància pública que sigui d'interès de la Generalitat. Les persones requerides per les comissions d'investigació han de comparèixer obligatòriament davant les

mateixes, d'acord amb el procediment i les garanties establerts pel reglament del Parlament. Han de regular-se per llei les sancions per l'incompliment d'aquesta obligació.

7. El Reglament del Parlament ha de regular la tramitació de les peticions individuals i col·lectives dirigides al Parlament. També ha d'establir mecanismes de participació ciutadana en l'exercici de les funcions parlamentàries.

Article 60. Règim de les reunions i les sessions

1. El Parlament es reuneix anualment en dos períodes ordinaris de sessions fixats pel Reglament. El Parlament pot reunir-se en sessions extraordinàries fora dels períodes ordinaris de sessions. Les sessions extraordinàries del Parlament són convocades pel seu president per acord de la Diputació Permanent, a proposta de tres grups parlamentaris o d'una quarta part dels diputats, o a petició de grups parlamentaris o de diputats que representin a la majoria absoluta. El Parlament també es reuneix en sessió extraordinària a petició del president o presidenta de la Generalitat. Les sessions extraordinàries es convoquen amb un ordre del dia determinat i s'aixequen després d'haver-lo exhaurit.

2. Les sessions del Ple són públiques, excepte en els supòsits establerts pel Reglament del Parlament.

3. El Parlament, per a adoptar acords vàlidament, ha de trobar-se reunit amb la presència de la majoria absoluta dels diputats. Els acords són vàlids quan han estat aprovats per la majoria simple dels diputats presents, sense perjudici de les majories especials establertes per present l'Estatut, per les lleis o pel reglament del Parlament.

Article 61. Funcions

Corresponen al Parlament, a més de les funcions establertes per l'article 55, les següents:

- a) Designar als senadors que representen a la Generalitat en el Senat. La designació ha de realitzar-se en una convocatòria específica i de forma proporcional al nombre de diputats de cada grup parlamentari.
- b) Elaborar proposicions de llei per a la seva presentació a la Mesa del Congrés dels Diputats i nomenar als diputats del Parlament encarregats de la seva defensa.
- c) Sol·licitar al Govern de l'Estat l'adopció de projectes de llei.
- d) Sol·licitar a l'Estat la transferència o delegació de competències i l'atribució de facultats en el marc de l'article 150 de la Constitució.
- e) Interposar el recurs d'inconstitucionalitat i personar-se davant el Tribunal Constitucional en altres processos constitucionals, d'acord amb el que estableixi la Llei orgànica del Tribunal Constitucional.
- f) Les altres funcions que li atribueixen el present Estatut i les lleis.

Article 62. Iniciativa legislativa i exercici de la funció legislativa

1. La iniciativa legislativa correspon als diputats, als grups parlamentaris i al Govern. També correspon, en els termes establerts per les lleis de Catalunya, als ciutadans, mitjançant la iniciativa legislativa popular, i als òrgans representatius dels ens supramunicipals de caràcter territorial que estableix el present Estatut.

2. Són lleis de desenvolupament bàsic de l'Estatut les que regulen directament les matèries esmentades pels articles 2.3, 6, 37.2, 56.2, 67.5, 68.3, 77.3, 79.3, 81.2 i 94.1. L'aprovació, la modificació i la derogació d'aquestes lleis requereixen el vot favorable de la majoria absoluta del Ple del Parlament en una votació final sobre el conjunt del text, llevat que l'Estatut estableixi una altra.

3. El Ple del Parlament pot delegar la tramitació i l'aprovació d'iniciatives legislatives a les comissions legislatives permanents. En qualsevol moment pot

revocar aquesta delegació. No poden ser objecte de delegació a les comissions la reforma de l'Estatut, les lleis de desenvolupament bàsic, el pressupost de la Generalitat i les lleis de delegació legislativa al Govern.

Article 63. Delegació en el Govern de la potestat legislativa

1. El Parlament pot delegar en el Govern la potestat de dictar normes amb rang de llei. Les disposicions del Govern que contenen legislació delegada tenen el nom de decrets legislatius. No poden ser objecte de delegació legislativa la reforma de l'Estatut, les lleis de desenvolupament bàsic, tret que es delegui l'establiment d'un text refós, la regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets reconeguts per l'Estatut i per la Carta dels drets i deures dels ciutadans de Catalunya i el pressupost de la Generalitat.

2. La delegació legislativa solament pot atorgar-se al Govern. La delegació ha de ser expressa, mitjançant llei, per a una matèria concreta i amb la determinació d'un termini per a fer ús de la mateixa. La delegació s'esgota quan el Govern publica el decret legislatiu corresponent o quan el Govern es troba en funcions.

3. Quan es tracti d'autoritzar al Govern per a formular un nou text articulat, les lleis de delegació han de fixar les bases a les quals ha d'ajustar-se el Govern en l'exercici de la delegació legislativa. Quan es tracti d'autoritzar al Govern per a refondre textos legals, les lleis han determinar l'abast i els criteris de la refosa.

4. El control de la legislació delegada és regulat pel Reglament del Parlament. Les lleis de delegació també poden establir un règim de control especial per als decrets legislatius.

Article 64. Decrets llei

1. En cas d'una necessitat extraordinària i urgent, el Govern pot dictar disposicions legislatives provisionals sota la forma de decret llei. No poden ser objecte de decret llei la reforma de l'Estatut, les matèries objecte de les lleis de desenvolupament bàsic, la regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets reconeguts per l'Estatut i per la Carta dels drets i deures dels ciutadans de Catalunya i el pressupost de la Generalitat.

2. Els decrets llei queden derogats si en el termini improrrogable de trenta dies subsegüents a la promulgació no són validats expressament pel Parlament després d'un debat i una votació de totalitat.

3. El Parlament pot tramitar els decrets llei com projectes de llei pel procediment d'urgència dintre del termini establert per l'apartat 2.

Article 65. Promulgació i la publicació de les lleis

Les lleis de Catalunya són promulgades, en nom del rei, pel president o presidenta de la Generalitat, qui ordena la seva publicació en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya dintre del termini de quinze dies des de l'aprovació i en el Butlletí Oficial de l'Estat. A l'efecte de l'entrada en vigor, regeix la data de publicació en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya. La versió oficial castellana és la traducció elaborada per la Generalitat.

Article 66. Causes de finiment de la legislatura

La legislatura finalitza per expiració del mandat legal al complir-se els quatre anys de la data de les eleccions. També pot finir anticipadament si no té lloc la investidura del president o presidenta de la Generalitat o per dissolució anticipada, acordada pel president o presidenta de la Generalitat.

Capítol II. El president o presidenta de la Generalitat

Article 67. Elecció, nomenament, estatut personal, cessament i competències

1. El president o presidenta té la més alta representació de la Generalitat i dirigeix l'acció del Govern. També té la representació ordinària de l'Estat a Catalunya.

2. El president o presidenta de la Generalitat és triat pel Parlament d'entre els seus membres. Pot regular-se per llei la limitació de mandats.

3. Si, una vegada transcorreguts dos mesos des de la primera votació d'investidura, cap candidat o candidata és triat, el Parlament queda dissolt automàticament i el president o presidenta de la Generalitat en funcions convoca eleccions de forma immediata, que han de tenir lloc entre quaranta i seixanta dies després de la convocatòria.

4. El president o presidenta de la Generalitat és nomenat pel rei.

5. Una llei del Parlament regula l'estatut personal del president o presidenta de la Generalitat. Als efectes de precedències i protocol a Catalunya, el president o presidenta de la Generalitat té la posició preeminent que li correspon com a representant de la Generalitat i de l'Estat.

6. Com representant ordinari de l'Estat a Catalunya, correspon al president o presidenta:

a) Promulgar, en nom del rei, les lleis, els decrets llei i els decrets legislatius de Catalunya i ordenar la seva publicació.

b) Ordenar la publicació dels nomenaments dels càrrecs institucionals de l'Estat a Catalunya.

c) Sol·licitar la col·laboració a les autoritats de l'Estat que exerceixen funcions públiques en Catalunya.

d) Les altres que determinin les lleis.

7. El president o presidenta de la Generalitat cessa per renovació del Parlament a conseqüència d'unes eleccions, per aprovació d'una moció de censura o denegació d'una qüestió de confiança, per defunció, per dimissió, per incapacitat permanent, física o mental, reconeguda pel Parlament, que l'inhabiliti per a l'exercici del càrrec, i per condemna penal ferma que comporti la inhabilitació per a l'exercici de càrrecs públics.

8. El conseller primer o consellera primera, si n'hi hagués, o el conseller o consellera que determini la llei, supleix i substitueix al president o presidenta de la Generalitat en els casos d'absència, malaltia, cessament per causa d'incapacitat i defunció. La suplència i la substitució no permeten exercir les atribucions del president o presidenta relatives al plantejament d'una qüestió de confiança, la designació i el cessament dels consellers i la dissolució anticipada del Parlament.

9. El president o presidenta de la Generalitat, si no ha nomenat a un conseller primer o consellera primera, pot delegar temporalment funcions executives en un dels consellers.

Capítol III. El Govern i l'Administració de la Generalitat

Secció primera. El Govern

Article 68. Funcions, composició, organització i cessament

1. El Govern és l'òrgan superior col·legiat que dirigeix l'acció política i l'Administració de la Generalitat. Exerceix la funció executiva i la potestat reglamentària d'acord amb el present Estatut i les lleis.

2. El Govern es compon del president o presidenta de la Generalitat, el conseller primer o consellera primera, si escau, i els consellers.

3. Una llei ha de regular l'organització, el funcionament i les atribucions del Govern.

4. El Govern cessa quan ho fa el president o presidenta de la Generalitat.

5. Els actes, les disposicions generals i les normes que emanen del Govern o de la Administració de la Generalitat han de ser publicats en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya. Aquesta publicació és suficient, amb caràcter general, per a l'eficàcia dels actes i l'entrada en vigor de les disposicions generals i les normes.

Article 69. El conseller primer o consellera primera

El president o presidenta de la Generalitat per decret pot nomenar i separar a un conseller primer o consellera primera, de la qual cosa ha de donar compte al Parlament. El conseller primer o consellera primera és membre del Govern. El conseller primer o consellera primera, d'acord amb l'establert per la llei, té funcions pròpies, a més de les delegades pel president o presidenta.

Article 70. Estatut personal dels membres del Govern

1. El president o presidenta de la Generalitat i els consellers, durant els seus mandats i pels actes presumptament delictius comesos en el territori de Catalunya, no poden ser detinguts ni retinguts llevat del cas de delicte flagrant.

2. Correspon al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya decidir sobre la inculpació, el processament i l'enjudiciament del president o presidenta de la

Generalitat i dels consellers. Fora del territori de Catalunya la responsabilitat penal és exigible en els mateixos termes davant la Sala penal del Tribunal Suprem.

Secció segona. L'Administració de la Generalitat

Article 71. Disposicions generals i principis d'organització i funcionament

1. L'Administració de la Generalitat és l'organització que exerceix les funcions executives atribuïdes pel present Estatut a la Generalitat. Té la condició d'administració ordinària d'acord amb el que estableixen el present Estatut i les lleis, sense perjudici de les competències que corresponen a l'Administració local.

2. L'Administració de la Generalitat serveix amb objectivitat els interessos generals i actua amb submissió plena a les lleis i al dret.

3. L'Administració de la Generalitat actua d'acord amb els principis de coordinació i transversalitat, amb la finalitat de garantir la integració de les polítiques públiques.

4. L'Administració de la Generalitat, d'acord amb el principi de transparència, ha de fer pública la informació necessària perquè els ciutadans puguin avaluar la seva gestió.

5. L'Administració de la Generalitat exerceix les seves funcions en el territori d'acord amb els principis de desconcentració i descentralització.

6. Les lleis han de regular l'organització de l'Administració de la Generalitat i han de determinar en tot cas:

- a) Les modalitats de descentralització funcional i les distintes formes de personificació pública i privada que pot adoptar l'Administració de la Generalitat.
- b) Les formes d'organització i de gestió dels serveis públics.

c) L'actuació de l'Administració de la Generalitat en règim de dret privat, així com la participació del sector privat en l'execució de les polítiques públiques i la prestació dels serveis públics.

7. Ha de regular-se per llei l'estatut jurídic del personal al servei de l'Administració de la Generalitat, incloent, en tot cas, el règim d'incompatibilitats, la garantia de formació i actualització dels coneixements i la praxi necessària per a l'exercici de les funcions públiques.

Article 72. Òrgans consultius del Govern

1. La Comissió Jurídica Assessora és l'alt òrgan consultiu del Govern. Una llei del Parlament regula la seva composició i funcions.

2. El Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya és l'òrgan consultiu i d'assessorament del Govern en matèries socioeconòmiques, laborals i ocupacionals. Una llei del Parlament regula la seva composició i funcions.

Capítol IV. Les Relacions entre el Parlament i el Govern

Article 73. Drets i obligacions dels membres del Govern respecte del Parlament

1. El president o presidenta de la Generalitat i els consellers tenen el dret d'assistir a les reunions del Ple i de les comissions parlamentàries i a prendre la paraula.

2. El Parlament pot requerir al Govern i als seus membres la informació que consideri necessària per a l'exercici de les seves funcions. També pot requerir la seva presència en el Ple i en les comissions, en els termes que estableix el Reglament del Parlament.

Article 74. Responsabilitat política del Govern i dels seus membres

1. El president o presidenta de la Generalitat i els consellers responen políticament davant el Parlament de forma solidària, sense perjudici de la responsabilitat directa de cadascun d'ells.

2. La delegació de funcions del president o presidenta de la Generalitat no l'eximeix de la seva responsabilitat política davant el Parlament.

Article 75. Dissolució anticipada del Parlament

El president o presidenta de la Generalitat, prèvia deliberació del Govern i sota la seva exclusiva responsabilitat, pot dissoldre el Parlament. Aquesta facultat no pot ser exercida quan estigui en tràmit una moció de censura i tampoc si no ha transcorregut un any com a mínim des de l'última dissolució per aquest procediment. El decret de dissolució ha d'establir la convocatòria de noves eleccions, que han de tenir lloc entre els quaranta i els seixanta dies següents a la data de publicació del decret en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.

Capítol V. Altres institucions de la Generalitat

Secció primera. El Consell de Garanties Estatutàries

Article 76. Funcions

1. El Consell de Garanties Estatutàries és la institució de la Generalitat que vetlla per l'adequació a aquest Estatut i a la Constitució de les disposicions de la Generalitat en els termes que estableix l'apartat 2.

2. El Consell de Garanties Estatutàries pot dictaminar, en els termes que estableixi la llei, en els casos següents:

- a) L'adequació a la Constitució dels projectes i proposicions de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya abans de la seva aprovació pel Parlament.
- b) L'adequació al present Estatut i a la Constitució dels projectes i les proposicions de llei sotmesos a debat i aprovació del Parlament i dels decrets llei sotmesos a convalidació del Parlament.
- c) L'adequació al present Estatut i a la Constitució dels projectes de decret legislatiu aprovats pel govern.
- d) L'adequació dels projectes i les proposicions de llei i dels projectes de decret legislatiu aprovats pel Govern a l'autonomia local en els termes que garanteix el present Estatut.

3. El Consell de Garanties Estatutàries ha de dictaminar abans de la interposició del recurs d'inconstitucionalitat per part del Parlament o del Govern, abans de la interposició de conflicte de competència pel govern i abans de la interposició de conflicte en defensa de l'autonomia local davant el Tribunal Constitucional.

4. Els dictàmens del Consell de Garanties Estatutàries tenen caràcter vinculant amb relació als projectes de llei i les proposicions de llei del Parlament que desenvolupin o afectin a drets reconeguts pel present Estatut.

Article 77. Composició i funcionament

1. El Consell de Garanties Estatutàries està format per membres nomenats pel president o presidenta de la Generalitat entre juristes de reconeguda competència; dues terceres parts a proposta del Parlament per majoria de tres cinquenes parts dels diputats, i una tercera part és proposada pel Govern.

2. Els membres del Consell de Garanties Estatutàries han de triar entre ells al president o presidenta.

3. Una llei del Parlament regula la composició i el funcionament del Consell de Garanties Estatutàries, l'estatut dels membres i els procediments relatius a l'exercici de les seves funcions. Poden ampliar-se per llei les funcions dictaminadores del Consell de Garanties Estatutàries que estableix el present Estatut sense atribuir-los caràcter vinculant.

4. El Consell de Garanties Estatutàries té autonomia orgànica, funcional i pressupostària d'acord amb la llei.

Secció segona. El Síndic de Greuges

Article 78. Funcions i relacions amb altres institucions anàlogues

1. El Síndic de Greuges té la funció de protegir i defensar els drets i les llibertats reconeguts per la Constitució i el present Estatut. Amb aquesta finalitat supervisa, amb caràcter exclusiu, l'activitat de l'Administració de la Generalitat, la dels organismes públics o privats vinculats o que depenen de la mateixa, la de les empreses privades que gestionen els serveis públics o realitzen activitats d'interès general o universal o activitats equivalents de forma concertada o indirecta i la de la resta de persones amb vincle contractual amb l'Administració de la Generalitat i les entitats públiques dependents d'ella. També supervisa l'activitat de l'Administració local de Catalunya i la dels organismes públics o privats vinculats que depenen de la mateixa.

2. El Síndic de Greuges i el Defensor del Poble col·laboren en l'exercici de les seves funcions.

3. El Síndic de Greuges pot sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries sobre els projectes i les proposicions de llei sotmesos a debat i aprovació del Parlament i dels decrets lleis sotmesos a convalidació del Parlament, quan regulen drets reconeguts pel present Estatut.

4. El Síndic de Greuges pot establir relacions de col·laboració amb els defensors locals de la ciutadania i altres figures anàlogues creades en l'àmbit públic i el privat.

5. Les administracions públiques de Catalunya i les altres entitats i persones que es refereixen a l'apartat 1 tenen l'obligació de cooperar amb el Síndic de Greuges. Han de regular-se per llei les sancions i els mecanismes destinats a garantir el compliment d'aquesta obligació.

Article 79. Designació i estatut del Síndic de Greuges

1. El síndic o síndica de greuges és triat pel Parlament per majoria de les tres cinques parts dels seus membres.

2. El síndic o síndica exerceix les seves funcions amb imparcialitat i independència, és inviolable per les opinions expressades en l'exercici de les seves funcions, és inamovible i només pot ser destituït i suspès per les causes que estableix la llei.

3. Han de regular-se per llei l'estatut personal del Síndic de Greuges, les incompatibilitats, les causes de cessament, l'organització i les atribucions de la institució. El Síndic de Greuges gaudeix d'autonomia reglamentària, organitzativa, funcional i pressupostària d'acord amb les lleis.

Secció tercera. La Sindicatura de Comptes

Article 80. Funcions i relacions amb el Tribunal de Comptes

1. La Sindicatura de Comptes és l'òrgan fiscalizador extern dels comptes, de la gestió econòmica i del control d'eficiència de la Generalitat, dels ens locals i de la resta del sector públic de Catalunya.

2. La Sindicatura de Comptes depèn orgànicament del Parlament, exerceix les seves funcions per delegació del mateix i amb plena autonomia organitzativa, funcional i pressupostària, d'acord amb les lleis.

3. La Sindicatura de Comptes i el Tribunal de Comptes han d'establir les seves relacions de cooperació mitjançant conveni. En aquest conveni han d'establir-se els mecanismes de participació en els procediments jurisdiccionals sobre responsabilitat comptable.

Article 81. Composició, funcionament i estatut personal

1. La Sindicatura de Comptes està formada per síndics designats pel Parlament per majoria de tres cinquenes parts. Els síndics trien entre ells al síndic o síndica major.

2. Han de regular-se per llei l'estatut personal, les incompatibilitats, les causes de cessament, l'organització i el funcionament de la Sindicatura de Comptes.

Secció quarta. Regulació del Consell Audiovisual de Catalunya

Article 82. El Consell Audiovisual de Catalunya

El Consell Audiovisual de Catalunya és l'autoritat reguladora independent en l'àmbit de la comunicació audiovisual pública i privada. El Consell actua amb plena independència del Govern de la Generalitat en l'exercici de les seves funcions. Una llei del Parlament ha d'establir els criteris d'elecció dels seus membres i els seus àmbits específics d'actuació.

Capítol VI. El Govern local

Secció primera. Organització territorial local

Article 83. Organització del govern local de Catalunya

1. Catalunya estructura la seva organització territorial bàsica en municipis i vegueries.
2. L'àmbit supramunicipal està constituït, en tot cas, per les comarques, que ha de regular una llei del Parlament.
3. Els altres ens supramunicipals que creï la Generalitat es fonamenten en la voluntat de col·laboració i associació dels municipis.

Article 84. Competències locals

1. El present Estatut garanteix als municipis un nucli de competències pròpies que han d'ésser exercides per aquestes entitats amb plena autonomia, subjecta només a control de constitucionalitat i de legalitat.

2. Els governs locals de Catalunya tenen en tot cas competències pròpies sobre les següents matèries en els termes que determinin les lleis:

- a) L'ordenació i la gestió del territori, l'urbanisme i la disciplina urbanística i la conservació i el manteniment dels béns de domini públic local.
- b) La planificació, la programació i la gestió d'habitatge públic i la participació en la planificació en sòl municipal de l'habitatge de protecció oficial.
- c) L'ordenació i la prestació de serveis bàsics a la comunitat.
- d) La regulació i la gestió dels equipaments municipals.
- e) La regulació de les condicions de seguretat en les activitats organitzades en espais públics i en els locals de concurrència pública. La coordinació mitjançant la Junta de Seguretat dels diferents cossos i forces presents en el municipi.
- f) La protecció civil i la prevenció d'incendis.
- g) La planificació, l'ordenació i la gestió de l'educació infantil i la participació en el procés de matriculació en els centres públics i concertats del terme municipal, el manteniment i l'aprofitament, fora de l'horari escolar, dels centres públics i el calendari escolar.
- h) La circulació i els serveis de mobilitat i la gestió del transport de viatgers municipal.
- i) La regulació de l'establiment d'autoritzacions i promocions de tot tipus d'activitats econòmiques, especialment les de caràcter comercial, artesanal i turístic i foment de l'ocupació.
- j) La formulació i la gestió de polítiques per a la protecció del medi ambient i el desenvolupament sostenible.
- k) La regulació i la gestió dels equipaments esportius i d'oci i promoció d'activitats.
- l) La regulació de l'establiment d'infraestructures de telecomunicacions i prestació de serveis de telecomunicacions.
- m) La regulació i la prestació dels serveis d'atenció a les persones, dels serveis socials públics d'assistència primària i foment de les polítiques d'acollida dels immigrants.

n) La regulació, la gestió i la vigilància de les activitats i els usos que es porten a terme en les platges, els rius, els llacs i la muntanya.

3. La distribució de les responsabilitats administratives en les matèries a que es refereix l'apartat 2 entre les distintes administracions locals ha de tenir en compte la seva capacitat de gestió i es regeix per les lleis aprovades pel Parlament, pel principi de subsidiarietat, d'acord amb l'establert per la Carta europea de l'autonomia local, pel principi de diferenciació, d'acord amb les característiques que presenta la realitat municipal, i pel principi de suficiència financera.

4. La Generalitat ha de determinar i fixar els mecanismes per al finançament dels nous serveis derivats de l'ampliació de l'espai competencial dels governs locals.

Article 85. El Consell de Governos Locals

El Consell de Governos Locals és l'òrgan de representació de municipis i vegueries en les institucions de la Generalitat. El Consell ha de ser escoltat en la tramitació parlamentària de les iniciatives legislatives que afecten de forma específica a les administracions locals i la tramitació de plans i normes reglamentàries de caràcter idèntic. Una llei del Parlament regula la composició, l'organització i les funcions del Consell de Governos Locals.

Secció segona. El municipi

Article 86. El municipi i l'autonomia municipal

1. El municipi és l'ens local bàsic de l'organització territorial de Catalunya i el mitjà essencial de participació de la comunitat local en els assumptes públics.

2. El govern i l'administració municipals corresponen a l'ajuntament format per l'alcalde o alcaldessa i els edils. Han d'establir-se per llei els requisits que s'han de complir per a l'aplicació del règim de consell obert.

3. El present Estatut garanteix al municipi l'autonomia per a l'exercici de les competències que té encomanades i la defensa dels interessos propis de la col·lectivitat que representa.

4. Els actes i els acords adoptats pels municipis no poden ser objecte de control d'oportunitat per cap altra administració.

5. Correspon a la Generalitat el control de l'adequació a l'ordenament jurídic dels actes i els acords adoptats pels municipis i, si escau, la impugnació davant la jurisdicció contenciosa administrativa, sense perjudici de les accions que l'Estat pugui emprendre en defensa de les seves competències.

6. Els edils són triats pels veïns dels municipis mitjançant sufragi universal, igual, lliure, directe i secret.

7. Les concentracions de població que dintre d'un municipi formen nuclis separats es poden constituir en entitats municipals descentralitzades. La llei ha de garantir-los la descentralització i la capacitat suficients per a portar a terme les activitats i prestar els serveis de llur competència.

Article 87. Principis d'organització i funcionament i potestat normativa

1. Els municipis disposen de plena capacitat d'autoorganització dintre del marc de les disposicions generals establertes per llei en matèria d'organització i funcionament municipal.

2. Els municipis tenen dret a associar-se amb uns altres i a cooperar entre ells i amb altres ens públics per exercir llurs competències, així com per exercir tasques d'interès comú. A aquests efectes, tenen capacitat per establir convenis i crear i participar en mancomunitats, consorcis i associacions, així com adoptar altres formes d'actuació conjunta. Les lleis no pot limitar aquest dret si no és per a garantir l'autonomia dels altres ens que la tenen reconeguda.

3. Els municipis tenen potestat normativa, com expressió del principi democràtic en què es fonamenten, en l'àmbit de les seves competències i en els altres sobre els quals es projecta llur autonomia.

Article 88. Principi de diferenciació

Les lleis que afecten el règim jurídic, orgànic, funcional, competencial i financer dels municipis han de tenir en compte necessàriament les distintes característiques demogràfiques, geogràfiques, funcionals, organitzatives, de dimensió i de capacitat de gestió que tenen.

Article 89. Règim especial del municipi de Barcelona

El municipi de Barcelona disposa d'un règim especial establert per llei del Parlament. L'Ajuntament de Barcelona té iniciativa per a proposar la modificació d'aquest règim especial i, d'acord amb les lleis i el Reglament del Parlament, ha de participar en l'elaboració dels projectes de llei que incideixen en aquest règim especial i ha de ser consultat en la tramitació parlamentària d'altres iniciatives legislatives sobre el seu règim especial.

Secció tercera. La vegueria

Article 90. La vegueria

1. La vegueria és l'àmbit territorial específic per a l'exercici del govern intermunicipal de cooperació local i té personalitat jurídica pròpia. La vegueria també és la divisió territorial adoptada per la Generalitat de Catalunya per a l'organització territorial dels seus serveis.

2. La vegueria, com govern local, té naturalesa territorial i gaudeix d'autonomia per a la gestió dels seus interessos.

Article 91. El consell de vegueria

1. El govern i l'administració autònoma de la vegueria corresponen al Consell de vegueria, format pel president o presidenta i pels consellers de vegueria.

2. El president o presidenta de vegueria és escollit pels consellers de vegueria d'entre els seus membres.

3. Els consells de vegueria substitueixen les diputacions.

4. La creació, modificació i supressió, així com el desenvolupament del règim jurídic de les vegueries, es regulen per llei del Parlament. L'alteració, en el seu cas, dels límits provincials, es produirà conforme al previst en l'article 141.1 de la Constitució.

Secció quarta. La comarca i els altres ens locals supramunicipals

Article 92. La comarca

1. La comarca es configura com entitat local amb personalitat jurídica pròpia i és formada per municipis per a la gestió de competències i serveis locals.
2. La creació, modificació i supressió de les comarques, així com l'establiment del règim jurídic d'aquests ens, es regulen per una llei del Parlament.

Article 93. Els altres ens locals supramunicipals

Els altres ens locals supramunicipals es fonamenten en la voluntat de col·laboració i associació dels municipis i en el reconeixement de les àrees metropolitanes. La creació, modificació i supressió, així com l'establiment del règim jurídic d'aquests ens, es regulen per una llei del Parlament.

Capítol VII. Organització institucional pròpia de Aran

Article 94. Règim jurídic

1. Aran disposa d'un règim jurídic especial establert per llei del Parlament. Per mitjà d'aquest règim es reconeix l'especificitat de l'organització institucional i administrativa d'Aran i es garanteix l'autonomia per ordenar i gestionar els afers públics del seu territori.
2. La institució de Govern d'Aran és el Conselh Generau, que està format pel Síndic, el Plen des Conselhèrs e Conselhères Generaus i la Comission d'Auditors de Compdes. El síndic o sindica és la més alta representació i l'ordinària de la Generalitat a l'Aran.

3. La institució de govern d'Aran és triada mitjançant sufragi universal, igual, lliure, directe i secret, en la forma establerta per la llei.

4. El Conselh Generau té competència en les matèries que determini la llei reguladora del règim especial d'Aran i les altres lleis aprovades pel Parlament i les facultats que la llei li atribueix, especialment, en les actuacions de muntanya. Aran, a través de la seva institució representativa, ha de participar en l'elaboració de les iniciatives legislatives que afecten el seu règim especial.

5. Una llei del Parlament estableix els recursos financers suficients perquè el Conselh Generau pugui prestar els serveis de la seva competència.

Títol III. El Poder Judicial a Catalunya

Capítol I. El Tribunal Superior de Justícia i el Fiscal o la Fiscal superior de Catalunya

Article 95. El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya

1. El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és l'òrgan jurisdiccional que culmina l'organització judicial a Catalunya i és competent, en els termes establerts per la llei orgànica corresponent, per a conèixer dels recursos i dels procediments en els diferents ordres jurisdiccionals i per a tutelar els drets reconeguts pel present Estatut. En tot cas, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és competent en els ordres jurisdiccionals civil, penal, contenciósadministratiu, social i en els altres que es puguin crear en el futur.

2. El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és la darrera instància jurisdiccional de tots els processos judicials iniciats a Catalunya, així com de tots els recursos que es tramiten en el seu àmbit territorial, sigui quin sigui el dret invocat com aplicable, d'acord amb la Llei Orgànica del Poder Judicial i sense

perjudici de la competència reservada al Tribunal Suprem per a la unificació de doctrina.

3. Correspon en exclusiva al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya la unificació de la interpretació del dret de Catalunya.

4. Correspon al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya la resolució dels recursos extraordinaris de revisió que autoritzi la llei contra les resolucions fermes dictades pels òrgans judicials de Catalunya.

5. El president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és el representant de el poder judicial a Catalunya. És nomenat pel rei, a proposta del Consell General del Poder Judicial i amb la participació del Consell de Justícia de Catalunya en els termes que determini la Llei Orgànica del Poder Judicial. El president o presidenta de la Generalitat ordena que es publiqui el seu nomenament en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.

6. Els presidents de sala del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya són nomenats a proposta del Consell General del Poder Judicial i amb la participació del Consell de Justícia de Catalunya en els termes que determini la Llei Orgànica del Poder Judicial.

Article 96. El fiscal o la fiscal superior de Catalunya

1. El fiscal o la fiscal superior és el fiscal en cap o la fiscal en cap del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, representa al Ministeri Fiscal a Catalunya, i serà designat en els termes que estableixi el seu estatut orgànic.

2. El president o presidenta de la Generalitat ordena la publicació del nomenament del fiscal o la fiscal superior de Catalunya en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.

3. El fiscal o la fiscal superior de Catalunya ha d'enviar una còpia de la memòria anual de la Fiscalia del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya al Govern, al Consell de Justícia de Catalunya i al Parlament, i ha de presentar-la davant d'aquest dins dels sis mesos següents al dia que es fa pública.

4. Les funcions del fiscal o la fiscal superior de Catalunya són les que estableix l'Estatut orgànic del Ministeri Fiscal. La Generalitat podrà celebrar convenis amb el Ministeri Fiscal.

Capítol II. El Consell de Justícia de Catalunya

Article 97. El Consell de Justícia de Catalunya

El Consell de Justícia de Catalunya és l'òrgan de govern del poder judicial a Catalunya. Actua com òrgan desconcentrat del Consell General del Poder Judicial, sense perjudici de les competències d'aquest darrer, d'acord amb el que es preveu a la Llei Orgànica del Poder Judicial.

Article 98. Atribucions

1. Les atribucions del Consell de Justícia de Catalunya són les que estableixen el present Estatut, la Llei orgànica del poder judicial, les lleis que aprovi el Parlament i les que, si s'escau, li delegui el Consell General del Poder Judicial.

2. Les atribucions del Consell de Justícia de Catalunya respecte dels òrgans jurisdiccionals situats al territori de Catalunya són, d'acord amb el que es preveu a la Llei Orgànica del Poder Judicial, les següents:

- a) Participar en la designació del president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, així com en la dels presidents de sala d'aquest Tribunal Superior i dels presidents de les audiències provincials.
- b) Proposar al Consell General del Poder Judicial i expedir els nomenaments i els cessaments dels jutges i magistrats incorporats a la carrera judicial temporalment amb funcions d'assistència, suport o substitució, així com determinar la adscripció d'aquests jutges i magistrats als òrgans judicials que requereixin mesures de reforç.
- c) Instruir expedients i, en general, exercir les funcions disciplinàries sobre jutges i magistrats en els termes previstos per les Lleis.
- d) Participar en la planificació de la inspecció de jutjats i tribunals, ordenar, si s'escau, la seva inspecció i vigilància i realitzar propostes en aquest àmbit, atendre les ordres d'inspecció dels jutjats i tribunals que insti el Govern i retre comptes de la resolució i de les mesures adoptades.
- e) Informar sobre els recursos d'alçada interposats contra els acords dels òrgans de govern dels tribunals i jutjats de Catalunya.
- f) Precisar i aplicar, quan s'escaigui, en l'àmbit de Catalunya, els reglaments del Consell General del Poder Judicial.
- g) Informar sobre les propostes de revisió, delimitació i modificació de les demarcacions territorials dels òrgans jurisdiccionals i sobre les propostes de creació de seccions i jutjats.
- h) Presentar una memòria anual al Parlament sobre l'estat i el funcionament de l'Administració de justícia a Catalunya.
- i) Totes les funcions que li atribueixin la Llei orgànica del poder judicial i les lleis del Parlament, i les que li delegui el Consell General del Poder Judicial.

3. Les resolucions del Consell de Justícia de Catalunya en matèria de nomenaments, autoritzacions, llicències i permisos han de adoptar-se d'acord amb els criteris aprovats pel Consell General del Poder Judicial.

4. El Consell de Justícia de Catalunya, a través del seu president o presidenta, ha de comunicar al Consell General del Poder Judicial les resolucions que dicti i les iniciatives que emprengui i ha de facilitar la informació que li sigui demanada.

Article 99. Composició, organització i funcionament

1. El Consell de Justícia de Catalunya està integrat pel president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, que el presideix, i pels membres que es nomenin d'acord amb el previst per la Llei Orgànica del Poder Judicial, entre jutges, magistrats, fiscals o juristes de reconegut prestigi. El Parlament de Catalunya designa els membres del Consell que determini la Llei Orgànica del Poder Judicial.

2. El Consell de Justícia de Catalunya aprova el seu reglament intern d'organització i funcionament, d'acord amb la normativa aplicable.

Article 100. Control dels actes del Consell de Justícia de Catalunya

1. Els actes del Consell de Justícia de Catalunya seran recurribles en alçada davant el Consell General del Poder Judicial, tret que hagin estat dictats en l'exercici de competències pròpies de la Comunitat Autònoma.

2. Els actes del Consell de Justícia de Catalunya que no siguin impugnables en alçada davant el Consell General del Poder Judicial poden impugnar-se jurisdiccionalment en els termes establerts en les Lleis.

Capítol III. Competències de la Generalitat sobre l'Administració de Justícia

Article 101. Oposicions i concursos

1. La Generalitat proposa al Govern de l'Estat, al Consell General del Poder Judicial o al Consell de Justícia de Catalunya, segons correspongui, la convocatòria d'oposicions i concursos per a cobrir les places vacants de magistrats, jutges i fiscals a Catalunya.

2. El Consell de Justícia de Catalunya convoca els concursos per a cobrir places vacants de jutges, magistrats i fiscals a Catalunya en els termes establerts en la Llei Orgànica del Poder Judicial.

3. Les proves dels concursos i les oposicions regulats pel present article, quan se celebrin a Catalunya, podran realitzar-se en qualsevol de les dues llengües oficials a elecció del candidat.

Article 102. Requisits del personal judicial i de la resta del personal al servei de l'Administració de justícia a Catalunya (3)

1. Els magistrats, jutges o fiscals que ocupin una plaça en Catalunya hauran d'acreditar un coneixement adequat i suficient del català per fer efectius els drets lingüístics dels ciutadans en la forma i amb l'abast que determini la llei.

2. Els magistrats, jutges i fiscals que ocupin una plaça a Catalunya han d'acreditar un coneixement suficient del dret propi de Catalunya en la forma i amb l'abast que determini la llei.

3. En tot cas el coneixement suficient de la llengua i del dret propis es valorarà específicament i singular per a obtenir plaça en els corresponents concursos de trasllat.

4. El personal al servei de l'Administració de justícia i de la Fiscalia a Catalunya ha d'acreditar un coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials que els fa aptes per a exercir les funcions pròpies del seu càrrec o lloc de treball.

Article 103. Mitjans personals

1. Correspon a la Generalitat la competència normativa sobre el personal no judicial al servei de l'Administració de Justícia, dins del respecte a l'estatut jurídic d'aquest personal establert per la Llei Orgànica del Poder Judicial. En aquests termes, aquesta competència de la Generalitat inclou la regulació de:

- a) L'organització d'aquest personal en cossos i escales.
- b) El procés de selecció.
- c) La promoció interna, la formació inicial i la formació continuada.
- d) La provisió de destinacions i ascensos.
- e) Les situacions administratives.
- f) El règim de retribucions.
- g) La jornada laboral i l'horari de treball.
- h) L'ordenació de l'activitat professional i les funcions.
- i) Les llicències, els permisos, les vacances i les incompatibilitats.
- j) El registre de personal.
- k) El règim disciplinari.

2. En els mateixos termes de l'apartat 1, correspon a la Generalitat la competència executiva i de gestió en matèria de personal no judicial al servei de l'Administració de Justícia. Aquesta competència inclou:

- a) Aprovar l'oferta d'ocupació pública.
- b) Convocar i resoldre tots els processos de selecció, i l'adscripció als llocs de treball.

- c) Nomenar als funcionaris que superin els processos selectius.
- d) Impartir la formació, prèvia i continuada.
- e) Elaborar les relacions de llocs de treball.
- f) Convocar i resoldre tots els processos de provisió de llocs de treball.
- g) Convocar i resoldre tots els processos de promoció interna.
- h) Gestionar el Registre de Personal, coordinat amb l'estatal.
- i) Efectuar tota la gestió d'aquest personal, en aplicació del seu règim estatutari i retributiu.
- j) Exercir la potestat disciplinària i imposar les sancions que procedeixi, inclosa la separació del servei.
- k) Exercir totes les altres funcions que siguin necessàries per garantir una gestió eficaç i eficient dels recursos humans al servei de l'Administració de justícia.

3. Dintre del marc establert per la Llei Orgànica del Poder Judicial, per llei del Parlament poden crear-se, si s'escau, cossos de funcionaris al servei de l'Administració de justícia, que depenen de la funció pública de la Generalitat.

4. La Generalitat disposa de competència exclusiva sobre el personal laboral al servei de l'Administració de justícia.

Article 104. Mitjans materials

1. Corresponen a la Generalitat els mitjans materials de l'Administració de justícia a Catalunya. Aquesta competència inclou en tot cas:

- a) La construcció i la reforma dels edificis judicials i de la fiscalia.
- b) La provisió de béns mobles i materials per a les dependències judicials i fiscals.
- c) La configuració, la implantació i el manteniment de sistemes informàtics i de comunicació, sense perjudici de les competències de coordinació i homologació que corresponen a l'Estat per garantir la compatibilitat del sistema.

- d) La gestió i la custòdia dels arxius, de les peces de convicció i dels efectes intervinguts, en tot allò que no tingui naturalesa jurisdiccional.
- e) La participació en la gestió dels comptes de dipòsits i consignacions judicials i dels seus rendiments. Tenint en compte el volum de l'activitat judicial desenvolupada a la Comunitat Autònoma i el cost efectiu dels serveis.
- f) La gestió, la liquidació i la recaptació de les taxes judicials que estableixi la Generalitat en l'àmbit de les seves competències.

Article 105. Oficina judicial i institucions i serveis de suport

Correspon a la Generalitat, d'acord amb la Llei Orgànica del Poder Judicial, determinar la creació, el disseny, l'organització, la dotació i la gestió de les oficines judicials i dels òrgans i serveis de suport als òrgans jurisdiccionals, incloent-hi la regulació de les institucions, els instituts i els serveis de medicina forense i de toxicologia.

Article 106. Justícia gratuïta. Procediments de mediació i conciliació

1. Correspon a la Generalitat la competència per a ordenar els serveis de justícia gratuïta i d'orientació jurídica gratuïta.
2. La Generalitat pot establir els instruments i procediments de mediació i conciliació en la resolució de conflictes en les matèries de la seva competència.

Article 107. Demarcació, planta i capitalitat judicials

1. El Govern de la Generalitat, almenys cada cinc anys, previ informe del Consell de Justícia de Catalunya, ha de proposar al Govern de l'Estat la determinació i la revisió de la demarcació i la planta judicials a Catalunya. Aquesta proposta, que és preceptiva, haurà d'acompanyar al projecte de llei que el Govern envii a les Corts Generals.

2. La creació de seccions i jutjats i les modificacions de la planta judicial que no comportin reforma legislativa, corresponen al Govern de la Generalitat, previ informe del Consell de Justícia de Catalunya. (4)

3. La capitalitat de les demarcacions judicials és fixada per una llei del Parlament.

Article 108. Justícia de pau i de proximitat

1. La Generalitat té competència sobre la justícia de pau en els termes que estableixi la Llei Orgànica del Poder Judicial. En aquests mateixos termes correspon al Consell de Justícia de Catalunya el nomenament dels jutges. La Generalitat també es fa càrrec de les seves indemnitzacions i és la competent per a la provisió dels mitjans necessaris per a l'exercici de les seves funcions. Li correspon també la creació de les secretaries i la seva provisió.

2. La Generalitat en les poblacions que es determini i d'acord amb l'establert per la Llei orgànica del poder judicial, podrà instar l'establiment d'un sistema de justícia de proximitat que tingui per objectiu resoldre conflictes menors amb celeritat i eficàcia.

Article 109. Clàusula subrogatòria

La Generalitat exerceix, a més de les competències expressament atribuïdes per aquest Estatut, totes les atribucions i facultats que la Llei orgànica del poder judicial reconeix al Govern de l'Estat en relació amb l'Administració de justícia a Catalunya.

NOTES

(1) L'acord sobre l'article 1 implica incorporar al Preàmbul el següent text:

El Parlament de Catalunya, recollint el sentiment i la voluntat de la ciutadania de Catalunya, ha definit, de forma àmpliament majoritària, a Catalunya com a una nació. La Constitució espanyola, en el seu article segon, reconeix la realitat nacional de Catalunya com a una nacionalitat.

(2) Sobre l'article 8 subsisteix una diferència que rau en la inclusió o no del terme "nacionals" en el nom de l'article i en el punt 1.

(3) Sobre la rúbrica de l'article 102 subsisteix una diferència que rau en mantenir el text que figura en aquesta nota o substituir-lo per: "Del personal judicial i de la resta del personal al servei de l'Administració de justícia a Catalunya".

(4) Sobre l'apartat 2 de l'article 107 subsisteix una diferència que rau en mantenir el text que figura en aquesta nota o substituir-lo per: "La proposta de creació de seccions i jutjats i les modificacions de la planta judicial que no comportin reforma legislativa, corresponen al Govern de la Generalitat, previ informe del Consell de Justícia de Catalunya y d'acord amb la programació establerta per l'Estat.